

ВПЛИВ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ НА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Буткова А.Ю., Токар Н.Б.

Національний технічний університет

"Харківський політехнічний інститут", м. Харків

Економічна нестабільність у світі останнім часом усе більше призводить до погіршення платіжної дисципліни на підприємствах: спостерігається несвоєчасне повернення дебіторської заборгованості, або повернення її не в повному обсязі. Це спричиняє виникнення сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості. Саме тому актуальності набуває процес формування резерву сумнівних боргів та його відображення в бухгалтерському обліку. Необхідність формування резерву сумнівних боргів обумовлена принципом обачності, що вимагає застосування в бухгалтерському обліку таких методів оцінки, які запобігали б заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства. Обов'язковість створення резерву встановлено вимогами П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

Доречно буде нагадати, що відповідно до П(С)БО 10, поточна дебіторська заборгованість включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю, яка визначається як різниця між сумою поточної дебіторської заборгованості та резервом сумнівних боргів (РСБ). Тож підприємству, яке має дебіторську заборгованість, слід створювати РСБ як джерело погашення тієї частини заборгованості, за якою минув строк позовної давності або існують сумніви у її поверненні боржником. Нарахований резерв зменшує в балансі активи підприємства на суму дебіторської заборгованості, яку підприємство визнає сумнівною. Це дає змогу користувачам фінансової звітності одержати реальну картину, а власникам підприємств не дасть можливості ввести в оману потенційних інвесторів. На практиці більшість підприємств не створює резерву сумнівних боргів, вважаючи, що в цьому відсутня гостра потреба. Важливо, що РСБ розраховується для тієї дебіторської заборгованості, що відповідає наступним умовам: є фінансовим активом (погашається грошовими коштами, їх еквівалентами або інструментами власного капіталу); не є придбаною і не призначена для продажу, наприклад, придбаний для продажу вексель; є поточною. РСБ не створюють під дебіторську заборгованість за розрахунками з бюджетом і під заборгованість, віднесenu до безнадійної. Зазначимо також, що вибір методу створення РСД істотно впливає на фінансові показники підприємства, а запропонована П(С)БО 10 свобода вибору методу дозволяє оптимально, відповідно до конкретних потреб підприємства, впливати на фінансові результати в бухгалтерському обліку. Таким чином, резерв сумнівних боргів коригує вартість дебіторської заборгованості у балансі з метою надання користувачам достовірної інформації. Підприємства не завжди формують резерв сумнівних боргів по дебіторській заборгованості, що не надає можливості отримати достовірну інформацію про її реальний стан та ймовірні ризики неповернення боргів, та в підсумку – завищує валюту балансу.